

IGORURANIC

Arheološki muzej u Zagrebu
Trg Nikole Šubića Zrinskog 19
HR-10000 ZAGREB

DUBROVAČKA ZBIRKA EGIPATSKIH STARINA

UDK 739(32)
Izvorni znanstveni rad

Rad obrađuje do sada neobjavljenu zbirku egipatskih starina iz Dubrovnika, na način stručne ekspertize s kratkim komentarima umjetničkih stilova i s datiranjem onih predmeta kod kojih je to moguće, te daje kratak osvrt na genezu zbirke. Ekspertiza uključuje očitovanje o autentičnosti, te opis zatečenog stanja nekih od starina.

Saznavši za postojanje egipatske zbirke u Dubrovniku, zainteresirao sam se za mogućnost uvida u taj fundus. Na zbirku me prije nekoliko godina upozorio i dr. Petar Selem, profesor na Katedri za povijest staroga vijeka Filozofskog fakulteta u Zagrebu, koji ju je imao priliku vidjeti za jednog svog boravka u Dubrovniku. Napokon, zahvaljujući dobroj volji gospođe Romane Menalo, voditeljice Arheološkog odjela Dubrovačkog muzeja, te dozvoli Konzervatorskog odjela Uprave za zaštitu kulturne baštine u Dubrovniku, zbirka staroegipatskih predmeta u vlasništvu te institucije prispjela je na stručnu obradu u Arheološki muzej u Zagrebu. Posudba materijala odobrena je veljači 2001. godine. Kako su egipatske starine (a osobito zbirke) razmjerno rijetke u Hrvatskoj, smatram daje na svaku potrebno obratiti pozornost.

Podatke o nastanku zbirke obradio je u svojoj magistarskoj radnji Mladen Tomorad iz Zagreba.¹ On izvješćuje daje zbirka nastala nizom donacija, uglavnom u 19. stoljeću. Većina donatora je nepoznata, a među poznatima su Tonko Kuraica, Ivo Nordeli i braća Frane i Nikola Amerling. Pretpostavlja se da je barem jedan od braće živio u Egiptu, a inventarna knjiga nekadašnjeg Domorodnog muzeja u Dubrovniku priopćuje da su braća Amerling 1872. godine darovali tom muzeju određen broj (točan broj nije naveden) predmeta. Mladen Tomorad pretpostavlja da se njihova donacija bila veća. Međutim, prema podacima kojima raspolaže gospođa Menalo, u inventarnim knjigama muzeja samo su dva predmeta upisana kao donacija braće Amerling. Iz svega možemo samo konstatirati da točna geneza zbirke ostaje i dalje nepoznata.

Uz aktualnu zbirku koja ukupno broji 196 predmeta, u Dubrovniku se nalazi i jedna mumija, no nju zbog složenosti potrebnih istraživanja kako bi se utvrdila starost i autentičnost, te zbog problema transporta i deponiranja, nismo uzeli u obzir. Koliko se do sada zna, mumija je sastavljena od više ljudskih tijela. Ona, dakle, nije jedinstven artefakt, a zbog raznih pitanja koji se postavljaju pri takvoj eksper-

1. M. TOMORAD. *Egipatske starine u hrvatskim povijesnim znanostima*. Zagreb, 2001. (magistarski rad)

tizi bilo bi joj potrebno pristupiti interdisciplinarno. Koliko mi je poznato, već je obavljeno njezino rendgensko snimanje.

Sto se tiče ostatka fundusa, u njemu prevladavaju amuleti, kipići božanstava, skarabeji, te nakit i dijelovi nakita. Riječ je dakle o manjim predmetima što su jednim dijelom po svojoj namjeni bili zavjetni darovi, a jednim ukrasni predmeti povezani s vjerovanjima u Starom Egiptu. Jedan dio predmeta ocijenio sam kao neautentičan. To se odnosi na manje od 10% zbirke. Međutim, pri tome sam kao stručnjak za faraonski Egipat mislio da predmeti nipošto ne pripadaju umjetničkom opusu toga razdoblja (3100. g. pr. Kr. - 30. po Kr.), što, međutim, ne znači da oni nisu starine. Naime, kad je riječ o Egiptu, zamjećuje se čitav niz civilizacijskih utjecaja koji se nižu, od Kasnog razdoblja (1070 - 332. g. pr. Kr.), potom Ptolemejskog doba (332. pr. Kr. - 30. g. po Kr.), rimskog protektorata (30 - 395. g. po Kr.) i bizantske vlasti (395 - 640. g.), pa sve do dolaska arapskog pučanstva u 6. stoljeću. Tome treba pridodati da se najprije u vrijeme kad je Aleksandrija postala kulturnim središtem Mediterana, te potom i u vrijeme vlasti Rima nakon Kleopatre VII. u Egiptu koncentrirao spektar kulturnih i religijskih utjecaja koji su se često služili simbolikom i religioznim idejama dinastičkog Egipta. Primjerice, rani kršćani zadržali su simbol života *ankh*, a solarnog boga Horusa izjednačivali su s Kristom. Neke od gnostičkih sljedbi, pak, prisvajale su zmiju - važan solarni simbol iz dinastičkog Egipta i povezivali je s Kristom. U Egiptu su djelovali gnostici, hermetici, neoplatonici, ali i doseljenici raznih narodnosti - Židovi, Libijci, Grci, Feničani itd., koji su također pridonosili multipliciranju kulturnih utjecaja. Takvo miješanje kulturnih utjecaja mogla bi predstavljati i poznata *zagrebačka mumija*, koja je, unatoč evidentno egipatskoj produkciji, bila umotana u etruščanski tekst napisan na njezinim povojima.

Nije i ne može, dakle, biti isključeno da su neki od predmeta proizvedeni u starini (u prvim stoljećima poslije Krista) kako bi se za potrebe izražavanja magijskih ili religioznih ideja imitirala manira faraonskog Egipta. Naime, religija faraonskog Egipta snažno je utjecala na kasnije vjerske pokrete na Mediteranu i Bliskom istoku, ostajući trajno dubokim arhetipskim utjecajem na zapadni svijet.² Zbog tako otežanog datiranja i determinacije predmeta koji izlaze iz konteksta jedne civilizacije egiptologija se ograničava na faraonski Egipat, pa se artefakti koji tom razdoblju ne pripadaju mogu relativno lako izdvojiti. S druge strane, jedan dio fundusa najvjerojatnije se može okarakterizirati kao imitacije ili "suveniri" iz produkcije 19. stoljeća. Naime, u vrijeme rastuće popularnosti za proučavanje Egipta, i kada su se događala prva važna otkrića koja su na Zapadu imala velikog odjeka, u kućnoj radinosti izrađivani su predmeti koji su nalikovali na staroegipatske kako bi se na njima zaradilo. Budući da su kupci najčešće bili nestručnjaci, a ni sama egiptologija kao znanost nije još bila stasala, nije neobično da su u mnoge zbirke dospjele imitacije. Stoga se i u najuglednijim zbirkama svijeta može naći mnoštvo takozvanih "suvenira".

Pri stručnoj obradi dubrovačke zbirke egipatskih starina primarna je bila determinacija, dok datiranje u kontaktu sa zbirkom u kojoj nema konkretnih podataka o nalazištima i kontekstu u kojem su predmeti otkriveni, ne može biti precizno već se svodi na pretpostavke ili velika razdoblja. Pri obradi amuleta ili zavjetnog predmeta katkad se mogu naći vlastita imena, što u nekim slučajevima može pomoći pri određivanju bliže datacije. S druge strane, neka imena ponavljaju se u cijeloj povijesti dinastičkog Egipta. Češće, na skarabojima se mogu naći imena vladara. Ali to ne znači da su ti predmeti nastali u vrijeme njihove vladavine. Primjerice, *premerfi* Tutmozisa III (vladao od 1490. do 1436. g. pr. Kr.) - Menkheperre može se naći gotovo u svakoj zbirci skarabeja (pa i u dubrovačkoj). Međutim, treba znati

2. vidi: L. KAKOSY. *Survivals of Ancient Egypt, Religion. Other domains of culture. Egyptian influence on Gnosticism and Hermetism. Studia Aegyptiaca* (Budapest), 12/1989: 263-289.

3. vladarsko ime. O faraonskim imenima vidi: E. SCHOTT. *Die Nameti der Faraonen*. Göttingen, 1989.

daje u Egiptu slijed njegove velike slave koja graniči s mitološkim i sjajne ratničke karijere,⁴ ime Menkheperre bilo magijsko zaštitničko ime i tisuću godina nakon smrti Tutmozisa III. Ime se, naime, vrlo često javlja na skarabejima iz Ptolemejskog razdoblja (332. g. pr. Kr. - 30. g. po Kr.). Budući da su se faraonska imena u egipatskim vjerovanjima povezivala s duhovnom i magijskom snagom, ispisivanje je takvih imena ostvarivalo želju da se dio moći koja se pripisivala nekom faraonu uputi vlasniku skarabeja. Neki od faraona bili su u tom smislu izuzetno popularni (Ramzes II, Tutmozis III). Taj se egipatski običaj zacijelo svidio rimskim carevima, koji su nakon osvajanja Egipta počeli svoja imena ispisivati hijeroglifima i okruživati kartušama.

Stoga imena, osobito faraonska, ne pomažu previše pri dataciji predmeta, pa je glavni oslonac na kraju ipak način i kvaliteta izrade predmeta. Na takav se način može egipatske starine datirati u veća razdoblja. Rjeđe, moguće je prepoznati stil neke konkretne radionice ili dinastije, ali to se odnosi na veće predmete poput sarkofaga ili kamenih stela. Za takve starine od najvažniji su tekstovi koji znatno olakšavaju posao datiranja. Naime, egipatski jezik i pismo tijekom 3000 godina duge dinastičke povijesti bili su zahvaćeni mnogim promjenama, zahvaljujući kojima je moguće pobliže odrediti razdoblje izrade onog spomenika koji na sebi nosi zapis.

Inače, procjena datacije se ponajprije temelji na kvaliteti i načinu umjetničkog oblikovanja starina. Dodatnu teškoću zadaje činjenica da značajan dio fundusa zbirke čine predmeti koji su se proizvodili serijski. Primjerice, amuleti, elementi nakita i ušebti figurice, izrađivali su se pretežno od keramike uporabom kalupa. Dakako, i kod starina nastalih na takav način moguće je razlikovati stilove i tehnologiju pojedinih razdoblja, ali se to čini isključivo komparacijom s drugim pristupačnim materijalom slične tipologije. Upravo zbog toga navedenih razloga autentične predmete dubrovačke zbirke u 90% slučajeva moguće je ugrubo datirati na Kasno i Ptolemejsko razdoblje (1070. g. pr. Kr. - 30. g. po Kr.) dok je manji dio onih iz Rimskog doba (30. - 395. g.) i tek vrlo mali broj postotak onih što bi se eventualno mogli datirati u Novo kraljevstvo (1552 - 1070. g. pr. Kr.).

Što se tiče popisa predmeta što gaje dostavio spomenuti dubrovački muzej, popis je djelomice neprecizan. Pod istim se inventarnim brojem ponekad javlja više predmeta, a netočna determinacija ne omogućuje da shvatimo koji je koji. Determinirajući iznova sve predmete, nisam insistirao na samim brojevima, već je bila pozornost posvećena nazivima i značenju pojedinih starina. Inventarni brojevi redaju se od broja 446 do (neki su brojevi preskočeni) 643, te od 3800 do 3811.

POPIS PREDMETA:

1. inv. 446 - skarabej, kamen; 1 x 0,8 x 0,6 cm
2. inv. 447 - bista božanstva, kamen; 2,2 x 2,8 cm
- Riječ je očito o predmetu koji ne pripada produkciji faraonskog Egipta, već prije antike.
3. inv. 448 - grozd (fragment nakita?), Fajansa; 1,9 x 1,7 x 0,4 cm
4. inv. 449 - grozd (fragment nakita?), Fajansa; 2 x 1,2 x 0,6 cm
5. inv. 450 - amulet šake, Fajansa; 1,8 x 1 x 0,7 cm
6. inv. 451 - zrno ovalnog oblika, kamen; 1,1 x 1,1 x 0,7 cm
7. inv. 452. - grozd (fragment nakita?), Fajansa; 1,7 x 1,1 x 0,4 cm
8. inv. 453 - kamena sjekira (?), kamen; 3,2 x 1,4 x 0,7 cm

4. Tutmozis III (vladao 1490 - 1436. g. pr. Kr.) vodio je 17 uspješnih ratnih kampanja protiv pobunjenih kolonija na Bliskom istoku i protiv Nubije. Među najvećim je njegovim pobjedama ona u bitci za grad Megid u kojoj su se egipatske

postrojbe sukobile s koalicijom tristotinjak državnica uključujući i vojsku Mitanije. Vojne intervencije tog tipa bile su posljedica preblage politike Tutmozisove prethodnice Hatšepsut koja je pridonijela pobunama u interesnoj sferi carstva.

9. inv. 454 - predmet nepoznate namjene ? Kamen; 2,1 x 2 x 0,6 cm (*falsuml*)
10. inv. 455 - okrugli element ogrlice crne boje. Kamen; 2,3 x 2,3 x 0,7 cm
11. inv. 456 - amulet božice Toeris. Fajansa;⁵ 2,8 x 0,4 x 0,8 cm
12. inv. 457 - amulet božice Sekhmet (bez nogu). Fajansa; 4,8 x 1,6 x 1 cm
13. inv. 458 - kipić lava u ležećem položaju. Fajansa, 1,5 x 2,5 x 1,5 cm
14. inv. 459 - predmet cilindričnog oblika (element ogrlice?). Smolasta masa; 2,1 x 1,1 cm
15. inv. 461 - sfinga. Terakota; 7 x 2,8 x 5,2 cm
16. inv. 462 - pečat konusnog oblika. Kamen; 0,8 cm x 0,8 cm x 2 cm
17. inv. 463 - pečat cilindričnog oblika. Kamen; 1,5 x 1,5 x 1,9 cm
18. inv. 473 - *ušabt*⁶ svijetlo zelene boje, Saisko razdoblje, ime vlasnice Merit-Neit (**Mrj.t-Nj.t**). Fajansa; 18,4 x 5,3 x 3,9 cm.
19. inv. 475 - kipić Ozirisa (nedostaje donja polovica kipića) s vladarskim atributima. Kasno razdoblje. Bronca s tragovima pozlate 11, 1 x 4,4 x 3 cm.
20. inv. 476 - Izida-Hator s Harpokratom, Ptolemejsko ili Rimsko razdoblje. Kruna od *ureusa* bez gornjeg dijela (solarnog diska i rogova), nedostaje lijevo stopalo i Harpokratova stopala. Simbolika dojenja Harpokrata jedna je od omiljenih tema u razdoblju helenističkog utjecaja u Egiptu. U plastici se manje više zadržavaju proporcije i volumen koji karakterizira klasična razdoblja egipatske umjetnosti. Međutim, mijenja se pristup prikazivanju ljudskog tijela na kojem su više naglašene obline. U tom kontekstu ova Izida-Hator mogla bi se datirati i na saisko ili Kasno razdoblje. Međutim, atribucija (kruna od *ureusa*) i koncepcija kipića (tema dojenja) govore u prilog spomenutoj procjeni starosti. Nproporcionalnost glave u odnosu na tijelo označava da nije riječ o vrhunskoj produkciji. Bronca, 19,3 x 10,3 x 6 cm.
21. inv. 477 - kipić Ozirisa, Bronca s vladarskim atributima, Ptolemejsko razdoblje. Jako korodiran, s rupom na leđima. Noge od koljena na dolje naknadno su nadodate. Od drugog su metala i neproporcionalne. Na vrhu tzv. bijele krune *hedet* (*hdt*) mali je solarni disk. Šuplja unutrašnjost ukazuje na tehniku lijevanja bronce pomoću tzv. izgubljenog voska. 28,5 x 5,3 x 3,5 cm.
22. inv. 478 - kipić Ozirisa, Kasno razdoblje. Bronca (bez stopala) s vladarskim atributima, Kipić je vrlo fine izrade. Oziris je prikazan s bijelom krunom na kojoj je *ureus*,⁷ te kraljevskim obilježjima - palicom *heka* (*hki*) i bičem *neheh*, (*nhh*) koji se povijaju i prolaze kroz obje njegove šake, protežući se do donjeg abomena. Lažna brada kao i svi detalji lica precizno su izliveni. A to se može reći i za ogrlicu i sve ostale detalje kipića. 23,5 x 7,2 x 4,2 cm.

5. Nazivlje za materijale u kojima se oblikovala plastika amuleta i ušebti figurica u egiptologiji varira. Možda je najprimjerenije definirati ih kao fajansu. Fajansa kao materijal i nastaje u Egiptu oko 2700. god. pr. Kr., a od Srednjeg kraljevstva se izrađuje vrlo često. Najčešće, predmeti od fajanse imaju i prozirnu glazuru. Za staroegipatske materijale i tehnologije vidi: *Ancient Egyptian Materials and Technology*. Cambridge University Press, 2000.

6. *Ušabti* ili *ušebti* figure ili kipičići (stari naziv *šauabti* ili *šabti*) dobile su naziv od egipatske riješi *ušeb* - (*wšb*) slušati, pokoravati se. Naziv je povezan s njihovom magijskom funkcijom. Naime, u njih je bio udahnut duh kako bi služili vlasniku grobnice koj i ih je mogao pozivati da umjesto njega obavljaju razne poslove na drugom svijetu. Riječ je o narodnoj re-

ligiji koja život nakon smrti promatra kao produžetak (što više, kao kopiju) svjetovnog života u kojem će se, primjerice, obavljati poljodjelski radovi. Kako bi se taj drugi život učinio što udobnijim, umrli su raspolagali *ušabtima* koj i bi u metafizičkoj stvarnosti umjesto njih kopali melioracijske kanale i obavljali najteže poslove. Ušebti su od Srednjeg kraljevstva bili i najčešći prinos mrtvima, te je njihovo neprestano darovanje ušlo u kanon svećeničke službe u nekropolama. Zahvaljujući tom običaju, u grobovima su pronađene goleme količine ušebtija koji sada krasi egipatske zbirke diljem svijeta.

7. *ureus* - Dio faronskog znakovlja. Predstavlja uzdignutu glavu kobre i prednji dio tijela (kadkad se prikazuje i čitava zmija). Kobra je u ovom kontekstu solarni simbol snage.

23. inv. 479 - kipić Ozirisa, Kasno ili Ptolemejsko razdoblje. Bronca (bez stopala) s vladarskim atributima, Kipić manje kvalitetne izrade od prethodnoga. Oziris je prikazan s krunom atef (*itf*). Prema crtama lica moguće je pretpostaviti da pripada istoj radionici kao Izida-Hator pod inv. 476. 23,5 x 6,7 x 5,2 cm.
24. inv. 480 - brončani privjesak u obliku boga Ptaha. Bronca, 4,7 x 1,3 x 1,5 cm.
25. inv. 481 - kipić Harpokrata u sjedećem položaju, Rimsko razdoblje. Bronca, 14,5 x 5,5 cm.
26. inv. 482 - kipić Ozirisa s vladarskim atributima, Ptolemejsko ili Rimsko razdoblje. Korozija na bradi. Bronca, 13,7 x 4,6 x 2,6 cm.
27. inv. 483 - kipić Izide-Hator s Harpokratom, Ptolemejsko razdoblje. Znatno korodiran. Bronca, 11,5 x 4,5 x 5 cm.
28. inv. 484 - kipić mačke u sjedećem položaju (bez prednjih stopala i vrha repa), 30. dinastija ili Ptolemejsko razdoblje. Kipić mačke koja se povezuje s božicom Bastet iz Bubastisa izrađen je metodom izgubljenog voska. Bronca, 11,2 x 4,3 x 6,8 cm.
29. inv. 485 - kipić Izide-Hator, Bronca, Rimsko razdoblje, 10,8 x 2,7 cm
30. inv. 486 - kipić Harpokrata. Bronca, 7 x 2,2 cm
31. inv. 487 - kipić Harpokrata, bog Harpokrat u sjedećem položaju - kao dijete. Rimsko razdoblje. Bronca, 3,4 x 10cm.
31. inv. 488 - kipić Ozirisa. Bronca, 11,8 x 3,7 cm.
33. inv. 489 - kipić Ozirisa (nakrivljen). Bronca, 9 x 2,7cm.
34. inv. 490 - kipić Ozirisa. Bronca, 14,4 x 2,5 x 4,5 cm (dosta korozije).
35. inv. 491 - kipić Ozirisa koji sjedi, s faraonskim atributima *neheh* (*nhh*) \ *heka* (*hki*). Bronca, 12 x 3,4 x 4,5 cm.
36. inv. 492 - kipić Izide-Hator s Harpokratom, Rimsko razdoblje. Bronca, 10,5 x 2,8cm.
37. inv. 493 - kipić Anubisa, Saisko razdoblje. Kipić je bez stopala i nasaden je na drveni postament. Glava mu je znatno zahvaćena korozijom. U desnoj ruci drži faraonski atribut (pastirsku palicu) *heka* (*hkj*). Pregača koju nosi upućuje na sklonost arhaizaciji po uzoru na Staro kraljevstvo, koja se javlja u vrijeme saiskih vladara. Bronca, 13 x 4,8 x 5 cm.
38. inv. 494 - kipić Harpokrata s nasadenom glavom lavice, Nedostaje mu desna ruka, a glavaje naknadno dodana. Po položaju ostatka oštećene ruke (desna bi ruka bila u položaju držanja prsta na ustima) može se zaključiti daje kipić izvorno prikazivao Harpokrata u iskoraku. Bronca, 10,7 x 4,2 cm.
39. inv. 495 - kipić Apisova bika, Kasno razdoblje. Urezani detalji - skarabej s krilima na prednjem dijelu hrbata i straga, te ogrlica i pokrivalo za leđa. Bronca, 8 x 5 cm.
40. inv. 496 - kipić Apisa. Bronca, 7,5 x 4,5 cm (raspada se zbog korozije).
41. inv. 497 - kipić božice Neit, Saisko razdoblje. Atributi u rukama ratničke božice Neit su izgubljeni. Najvjerojatnije su to bile strijele. Zahvaljujući idealu i načinu prikazivanja ženskog tijela (asketska, vitka građa i lagano naglašene obline), moguća je precizna datacija. Bronca, 16 x 3,2 cm.
42. inv. 498 - kipić Ozirisa, Kasno razdoblje ili 30. dinastija. Stojeći kipić Ozirisa s "bijelom krunom" *hedet* (*hdt*). Bronca, 11,7 x 4,4 cm.
43. inv. 499 - kipić Izide-Hator s Harpokratom, Ptolemejsko razdoblje. Mitski prizor dojenja Harpokrata. Na kruni božice nedostaje jedan rog. Bronca, 14,6 x 5,5 cm.
44. inv. 500 - kipić Amona, Saisko razdoblje, Nedostaju dva pera na kruni *šuti* (*šwtj*). Bronca, 14 ,3 x 4 cm.
45. inv. 501 - kipić Ozirisa. Bronca, 11,8 x 3,6 cm

46. inv. 502 - kipić Amona. Amon prikazan u iskoraku bez gornjeg dijela krune, bez postolja, bez štapa. Plastika je loše simetrija tijela. Bronca, 11,4 x 3,2 cm.
47. inv. 503 - kipić Ozirisa. Kamen, 10,5 x 3,8 x 6,2 cm (*falsum*).
48. inv. 504 - *ušabti*. Terakota, 15,5 x 4,2 cm (slomljen).
49. inv. 505 - kipić žene. Terakota, 13,5 x 2,9 cm. Po obliku kipić je sličan ušebtima. Vjerojatno ne spada u produkciju faraonskog Egipta.
50. inv. 506 - *ušabti*. Terakota, 14 x 3,8 cm
51. inv. 507 - *ušabti*. Ime vlasnika nečitljivo. Fajansa, 15,2 x 4,5cm.
52. inv. 508 - *ušabti*. Ime vlasnika nečitljivo. Email, 11,2 x 3,8 cm.
53. inv. 509 - kipić božice Sekhmet, bez stopala i sunčeve ploče. Kamen, 5 x 1,7 x 2 cm.
54. inv. 510 - kipić ptice. Riječ je o fragmentu drvenog sarkofaga koji prikazuje jednu od dviju božica (Izida i Neftis) koje prema mitologiji oplakuju smrt boga Ozirisa. Drvo, 19 x 6,2 x 9,5 cm.
55. inv. 511 - amulet-skarabej. Na dnu ime Tutmozisa III Menkheperre. Skarabej ima glavu ovna, što se može povezati s kultom Amonova ovna u proročistima. Takvi se prikazi javljaju od Novog kraljevstva. Međutim, dimenzije (prevelikje za privjesak, a ne može se uvrstiti u skarabeje srca⁸) i način na koji su urezani hijeroglifi *šw* i *dd*, te dvije kobre autentičnost spomenika čini upitnom. Drvo, 5 x 3,5 x 1,8 cm.
56. inv. 512 - amulet-skarabej. Urezan prikaz ljudskog lica *enface*. Drvo, 2 x 1,5cm.
57. inv. 513 - skarabej. Urezano vladarsko ime Setija I, Men-maatre. Drvo, 1,8 x 1,4 cm.
58. inv. 514 - skarabej. Drvo, 1,6 x 1,1 cm (*falsum*).
59. inv. 515 - skarabej. Drvo, 1,2 x 1 cm.
60. inv. 516 - skarabej. Drvo(?), 2 x 0,8 cm.
61. inv. 517 - skarabej. Drvo, 1,5 x 0,9 cm
62. inv. 518 - skarabej. Fajansa (?), 1,3 x 1 cm.
63. inv. 519 - skarabej. Urezani prizor Besa (vjerojatno u funkciji izlazećeg Sunca) i dva pavijana koji ga štiju. Kost, 1,4 x 0,8 cm.
64. inv. 520 - skarabej. Fajansa (?), 1,8 x 1,4 cm.
65. inv. 521 - jajoliki privjesak. Riječ je o prozirnom predmetu (amuletu?) s prikazima na obje strane. Na jednoj se ocrtavaju dva ljudska lika, dok je na drugoj nejasan grčki zapis koji okružuje nedefinirani lik. Predmet se ne može povezati s faraonskim Egiptom, već bi prije mogao pripadati gnostičko - magijskoj tradiciji iz prva dva stoljeća poslije Krista. Kamen, 3,5 x 2,6 cm.
66. inv. 522 - skarabej. Terakota, 7,5 x 10,5 x 4 cm (*falsum*).
67. inv. 523 - posuda. Keramika, 7,2 x 9,3 cm.
68. inv. 524 - svjetiljka u obliku školjke. Keramika, 12,5 x 13 cm.
69. inv. 525 - svjetiljka u obliku školjke. Keramika, 11,2 x 11 cm.
70. inv. 526 - svjetiljka u obliku školjke. Keramika, 14,4 x 14,2 cm.
71. inv. 527 - amulet Anubisa (ili Upuauta). Fajansa, 4 x 2,1 cm.

8. Skarabeji srca razlikuju se od skarabeja - amuleta po tome što su znatno veći i stoje na njihovoj donjoj plohi napisano 30. poglavlje *Knjige mrtvih*. Nisu se nosili, već su isključivo

bili dijelom grobnih darova. Za skarabeje srca vidi: I. URANIĆ. Prilozi o skarabejima srca u Arheološkom muzeju u Zagrebu, *VAMZ*, 3.S., 24-25/1991-92: 249-262.

72. inv. 528 - amulet Izide - Hathor s Hapokratom. Fajansa, 3,8 x 1,4 cm.
73. inv. 529 - amulet sfinge (?). Fajansa, 3,5 x 1 cm
74. inv. 530 - amulet patuljaka Patekea (dvostrani). Peč. zem., 3,3 x 1,5 cm.
75. inv. 531 - amulet Toeris. Emajl. peč. zem., 3,2 x 0,7 cm.
76. inv. 532 - amulet Patakea. Fajansa, 3,2 x 1,7 cm.
77. inv. 533 - amulet Tota, Amulet boga Tota u majmunskom obličju. Pavijan sjedi na ha hijeroglifu posude *heb (hb)* koji označava blagdan. Fajansa, 4 x 1,4 cm.
78. inv. 534 - kipić lava koji leži. Bronca, 4 x 1,4 cm.
79. inv. 535 - lažna brada, Novo kraljevstvo ili Kasno razdoblje. Brada božanskog ili faraonskog kipa s fino urezanim pletenom. Kipić kome je ovaj atribut pripadao mogao je biti vrlo velik (prirodna veličina ili veći). Ebanovina, 26,7 x 6,6 cm.
80. inv. 536 - stožac ? Olovo (?), 8,7 x 3,5 cm.
81. inv. 537 - glava i vrat ptice Ibis. Bronca, 10,9 x 8,5 cm.
82. inv. 538 - amulet Anubisa. Fajansa, 4,9 x 1,4 cm.
83. inv. 540 - amulet Anubisa. Rimsko razdoblje (?). Fajansa, 3,2 x 0,8 cm.
84. inv. 541 - amulet Besa (dvostrani). Fajansa, 3,5 x 2,3 cm.
85. inv. 542 - amulet Horusa (?) Fajansa, 2,6 x 0,8 cm.
86. inv. 543 - amulet Anubisa. Terakota, 1,2 x 0,6 cm.
87. inv. 544 - amulet Besa (dvostrani). Fajansa, 3,2x2x1 cm.
88. inv. 545 - kipić Apisova bika. Mnogo korozije. Iznutra šupalj (tehnologija izgubljenog voska). Bronca, 6 x 6,6 x 3 cm.
89. inv. 546 - kipić božice Bastet, Saisko razdoblje. Antropozoomorfna božica s glavom mačke u lijevoj ruci u visini trbuha drži egidu, dok je u podignutoj desnoj bio sistrum.⁹ Odjevena je u dugu haljinu, a oko vrata ukrašena širokom ogrlicom. Stoji na kvadratnom postolju. Bronca, 5 x 2 x 0,1 cm.
90. inv. 547 - kipić Harpokrata bez stopala. Ptolemejsko razdoblje. Bronca, 11,4 x 3 x 2,7 cm.
91. inv. 548 - kipić Amona. Nije iz produkcije faraonskog Egipta, (*falsum*) 8 x 2,7 x 1,5 cm.
92. inv. 549 - gornji dio kipića Ozirisa. Bronca, 12,3 x 5 cm.
93. inv. 550 - *ušabti*, (*falsum*). Oblik, način izrade i zapis samo imitiraju egipatski obrazac. Terakota, 18,2x3,8 cm,
94. inv. 551 - kipičić. Terakota, 14 x 3,7 cm (*falsum*).
95. inv. 552 - *ušabt*. Fajansa, 11,4 x 3,5 cm.
96. inv. 553 - *ušabti*, Zelene boje i grube izrade. Fajansa, 9,3 x 2,8 cm. (vidi 564)
97. inv. 554 - *ušabti*. Terakota, 6,5 x 4,2 x 3,5 cm (*falsum*).
98. inv. 555 - *ušabti*. Zelene boje i grube izrade. Fajansa, 12 x 3,7 cm.
99. inv. 556 - *ušabti*. Zelene boje i nečitljivog teksta. Fajansa, 13,8 x 3,7 cm.
100. inv. 557 - *ušabti*. Tekst nečitljiv zbog oštećenja površine. Fajansa, 13,6 x 3,3 cm.
101. inv. 558 - *ušabti*. Iz iste radionice (možda isti vlasnik) kao 507. Fajansa, 14,3 x 3,5 cm.

9. Glazbeni instrument (neka vrst zvečke) koji je imao važnu ulogu u kultu plodnosti, a prikazuje se u rukama ženskih božanstava.

102. inv. 559 - *ušabti*. Emajl, 9 x 2,7 cm. (vidi 564).
103. inv. 560 - *ušabti*. Bez zapisa. Drvo, 25,4 x 6,3 cm.
104. inv. 561 - *ušabti*. Fajansa, 9 x 3 cm. (vidi 564).
105. inv. 562 - *ušabti*. Fajansa, 10,9 x 3,6 cm.
106. inv. 563 - *ušabti*. Tamno zelene boje. Fajansa, 10,9 x 3,2 cm.
107. inv. 564 - *ušabti*. Kipčić je pripadao istoj osobi kao i ušabti pod brojevima 553, 559, 561, 566 i 567. Svi su od zelene glazirane keramike i jednake su veličine. Ime Iret-ru (Jr.t - rw ...) može se uočiti na predmetu pod brojem 567, no ni najednom od njih nije u potpunosti čitljivo. Na 564 može se pročitati i *wsr ankh* "živi Oziris". Fajansa, 9,6 x 2,7 cm.
108. inv. 566 - *ušabti*. Fajansa, 9,6 2,7 cm. vidi 564.
109. inv. 567 - *ušabti*. Fajansa, 9,5 x 2,7 cm. vidi 564.
110. inv. 568 - amulet-čtv. ploča. Kamen, 3,4 x 3,7 x 0,5 cm (*falsum*).
111. inv. 569 - kipić Horusa s postoljem. Horusov sokol stoji na autentičnom postamentu od bronce. Predmet je očito bio dio neke veće cjeline (moždaje riječ o kućnom oltaru). Na glavi muje dvostruka faraonska kruna¹⁰ (spoj bijele i crvene krune *hedet* i *dešeret Ihdt* i *dšrtl*) koja označava vladavinu nad cijelim, dakle, Gornjim i Donjim Egiptom. Kipić je izrađen u klasičnoj maniri egipatske umjetnosti, paje moguća datacija Novo kraljevstvo ili Kasno razdoblje. Bronca, kipić 9,5 x 6,5 x 3,2cm/, postolje 24 x 15,7 x 5,3 cm.
112. inv. 570 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,7 x 3,4 x 0,6 cm (*falsum*).
113. inv. 571 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,9 x 3,7 x 0,6 cm (*falsum*).
114. inv. 572 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,3 x 3,4 x 0,7 cm (*falsum*).
115. inv. 573 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,8 x 3,2 x 0,6 cm (*falsum*).
116. inv. 574 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,9 x 3,5 x 0,7 cm (*falsum*).
117. inv. 575 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 4,5 x 3,7 x 0,8 cm (*falsum*).
118. inv. 576 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,5 x 3 x 0,6 cm (*falsum*).
119. inv. 577 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,6 x 3,8 x 0,5 cm (*falsum*).
120. inv. 578 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,4 x 3,8 x 0,6 cm (*falsum*).
121. inv. 579 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,3 x 2,8 x 0,5 cm (*falsum*).
122. inv. 580 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 2,7 x 2,1 x 0,6 cm (*falsum*).
123. inv. 581 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 2,5 x 2,8 x 0,5 cm (*falsum*).
124. inv. 582 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 6 x 5,2 x 0,6 cm (*falsum*).
125. inv. 583 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,2 x 2,7 x 0,5 cm (*falsum*).
126. inv. 584 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 3,2 x 2,7 x 0,5 cm (*falsum*).
127. inv. 585 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 1 x 1,2 x 0,4 cm (*falsum*).
128. inv. 586 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 1,4 x 1,1 x 0,4 cm (*falsum*).
129. inv. 587 - amulet-čtv. ploč. Kamen-emajl, 1,7 x 1,2 x 0,4 cm (*falsum*).
130. inv. 588 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 2,2 x 1,7 x 0,5 cm (*falsum*).

10. Dvostruka kruna odgovara simbolici Gornjeg i Donjeg Egipta. Odnosno, ona označuje da se vladareva ingerencija prostire čitavom ujedinjenom zemljom. Iako je ujedinjenje

bilo oko 3100. god. pr. Kr., sve do najkasnijih razdoblja egipatske države daje se velik naglasak jedinstvu zemlje Gornjeg i Donjeg Egipta.

131. inv. 589 - skaraboid - pločica. Čitljivo je vladarsko ime Tutmozisa III, Menkheperre napisano u kartuši. Kamen, 1,8 x 1,5 x 0,5 cm.
132. inv. 590 - amulet-čtv. ploč. Kamen, 1,7 x 1,3 x 0,4 cm (*falsum*)
133. inv. 592- amulet oka *udat (wdif)*. Kamen, 1,3 x 0,9 cm
134. inv. 593 - ogrlica od drvenih kuglica s jednim duguljastim privjeskom, drvo, prom. Koptska ili arapska umjetnost. Zrna 0,9 cm.
135. inv. 594 - kipić Ozirisa, Ptolemejsko ili Rimsko razdoblje. Bronca, 10,5 x 2,5 cm.
136. inv. 595 - *ušabti*, Saisko razdoblje (26. dinastija). Figurica nosi ime vlasnika Ptah-herta (*Pth-hrt*). Keramika, 7,5 x 2 cm.
137. inv. 596 - kipić Harpokrata. Bronca, 4,5 x 1,3 cm.
138. inv. 597 - ogrlica/70 zrna (od toga dva skarabeja) staklena pasta.
139. inv. 598 - skarabej. Kamen, 2,5 x 3,2 cm.
140. inv. 599 - skarabej. Kamen, 2,4 x 1,9 cm.
141. inv. 600 - amulet dva pera (*šwtj*). Pečena zemlja, 2,8 x 1,5 cm.
142. inv. 601 - šestar. Staklena pasta, 1,5 x 1,9 x 0,4 cm.
143. inv. 602 - kutnik. Staklena pasta, 1,5 x 0,6 cm.
144. inv. 603 - amulet srca. Među amuletima faraonskog Egipta amulet srca osobito je značajan za život nakon smrti. Naime, srce je svjedok na posljednjem sudu o kojem ovisi ulazak duše u svijet vječnosti. Srce često označava i pripadnost Izidinu kultu. Kamen, 1,3 x 0,8 cm.
145. inv. 604 - amulet srca. Kamen, 3 x 1,7 x 0,8 cm.
146. inv. 605 - figurica ptice. Bronca, 3,6 x 1,2 cm.
147. inv. 606 - kamen nepoznate namjene (dio nakita?), 1 x 0,8 cm.
148. inv. 607 - perla. Pasta, 0,9 x 0,8 cm.
149. inv. 608 - kamen za prsten. Kamen, 1 x 0,9 cm.
150. inv. 609 - zrno (fragment ogrlice). Staklena pasta, 0,8 x 0,7 cm.
151. inv. 610 - kamen nepoznate namjene (dio nakita?), 1 x 0,9 cm.
152. inv. 611 - okrugli predmet (poklopac male posude). Keramika, r: 1,8 cm
153. inv. 612 - pločica s licima (tesera?). Moguće je da dva lica prikazuju helenističko - egipatskog boga Serapisa. Pasta, 1,5 x 1,4 cm.
154. inv. 613 - skarabej. Urezano vladarsko ime T. III, Menkheperre. Kamen, 1,7 x 1,4 cm.
155. inv. 614 - skarabej. Emajl, 1,5 x 1,1 cm
156. inv. 615 - ulomak skarabeja. Kamen, 1,2 x 0,4 cm
157. inv. 616 - skarabej. Plavi emajl, 1,5 x 0,9 cm
158. inv. 617 - ogrlica u kojoj je nanizano 16 skarabeja i jedan ženski lik. Ženski lik ne bi se mogao uvrstiti u produkciju faraonskog Egipta. Glazirana keramika, 1 x 0,8 i 1,6 x 1,1 cm, ž. lik, bronca 2 x 1 cm. 159. inv. 618 - solarna ploča (fragment kipića). Kamen, 1,7 x 1,3 cm.
160. inv. 619 - ulomak nepoznatog predmeta. Kamen, 2,2 x 0,7 cm.
161. inv. 620 - rimski carski novac, IV. st. Natpis Rv.: *SECVRITAS REPVBLICAE*, prikaz Viktorije u pokretu nalijevo (ekspertiza Z. Dukat). Bakar, d: 1,2 cm.
162. inv. 621 - rimski novac. Bakar, d: 1,2 cm.
163. inv. 622 - amulet žabe. U Hemopolu u srednjem Egiptu žaba se povezuje s osam sila iz kojih je iz kaosa (koji simbolizira mulj, blato) nastao svijet. One se prikazuju kao četiri zmije i četiri žabe. Razmjerno rijedak amulet. Kamen, 1,5 x 1,3 cm.

164. inv. 623 - amulet-muška glava. Keramika, 2,6 x 1,5 cm.
165. inv. 624 - amulet lava (?). Fajansa, 2 x 1,6 cm.
166. inv. 625 - kipić antropozoomornog božanstva. Možda je riječ o prikazu gnostičkog božanstva. Bronca, 3,2 x 2,5 cm.
167. inv. 626 - amulet oka *udat (wdit)*. Fajansa, 2 x 1,5 cm.
168. inv. 627 - amulet-s ptičjom glavom. Emajl, 3,2 x 0,9 cm.
169. inv. 628 - amulet patuljka Patakea. Kamen, 6,5 x 1,5 x 1,7 cm.
170. inv. 629 - cvijet. Vjerojatno sastavni dio nekog nakita. Fajansa, 1,3 x 1,2 cm.
171. inv. 630 - amulet oka *udat (wdlt)*. Emajl, 3,4 x 2,3 x 0,5 cm.
172. inv. 631 - amulet - stup. Hramski stup *uad(wid)* u obliku stabljike papirusa tip je amuleta čija se popularnost može pratiti od Kasnog razdoblja do kraja faraonskog doba. U Knjigama mrtvih tada se često javlja i titula "*onaj koji pridržava nebo*". Fajansa, 3 x 0,5 cm.
173. inv. 632 - skaraboid. Kamen, 3,9 x 2,1 cm
174. inv. 633 - amulet (neidentificirano božantsvo). Možda je riječ o bogu vječnosti Hehu. Kamen, 1,4 x 2,4 cm.
175. inv. 634 - amulet oka *udat (wdlt)*. Emajl, 2 x 1,5 cm.
176. inv. 635 - 5 kom. ulomaka posude. Metal, 2 x 1,5 - 2,5 cm.
177. inv. 636 - amulet s paunom. Kamen, 3 x 2,6 x 0,6 cm (*falsum*).
178. inv. 637 - amulet s prikazom. Kamen, 3,6 x 2,8 x 0,4 cm (*falsum*).
179. inv. 638 - stilus s lepezastim proširenjem. Bakar, 18,7 x 0,2 cm. (dar Amerling).
180. inv. 639 - stilus sa šiljastim završetkom. Bakar, 14,2 x 0,3 cm. (dar Amerling).
181. inv. 640 - amulet Toerisa (božica u obličju nilskog konja). Kamen, 6,2 x 2,5 cm
182. inv. 641 - amulet Anubisa. Kamen, 5,7 x 2,2 x 1,4 cm.
183. inv. 642 - kipić Tota (?) božanstva. Oštećen, bez lica i stopala. Kamen, 4,8 x 1,2 x 1 cm.
184. inv. 643 - lik s faraonskom krunom. Kamen, 5 x 1,2 cm kn (*falsum*).
185. inv. 3800 - amulet trojstva (Izida, Harpokrat, Neftis). Kamen, 3 x 2 cm.
186. inv. 3801 - amulet Toerisa. Terakota, 6,3 x 1,5 x 1,5 cm.
187. inv. 3802 - skarabej s prikazom Besa. Kamen, 1,3 x 1 x 0,5 cm.
188. inv. 3803 - kipić muškarca, Novo kraljevstvo. Kipić muškarca koji stoji iako u lošem stanju (bez nogu, lijeve ruke i izgledane površine), pokazuje sve naznake egipatske plastike nakon razdoblja Amarne.¹¹ Na glavi nosi periku. Fajansa, 4,6 x 1,5 x 1,5 cm.
bez broja - 3804 - amulet oka *udat (wdit)*. Fajansa.
189. inv. 3805 - *ušabti*, Saisko razdoblje. Ime nečitljivo. Fajansa, 2,5 x 1,5 x 0,6 cm.
190. inv. 565 - amulet Anubisa. Fajansa, 5 x 2 x 1,5 cm
191. inv. 3806 - *ušabti*. Samo gornji dio kipića. Terakota, 19 x 4,8 x 3,8 cm.
192. inv. 3807 - pola *ušabtija*. Rimsko razdoblje (?). Emajl, 6,9 x 3 x 2 cm.
193. inv. 3808 - faraon, Terakota, 19,5 x 5,5 x 3 cm
(dar Tonka Kurajca 9.12.1944)

11. Nakon pobune Ekhnatona protiv tebanskog klera dogodile su se bitne promjene u umjetnosti. Mijenjaju se proporcije koje su bile kanonizirane tijekom gotovo 1500 godina.

194. inv. 3809 - kipić muškarca. Etrurija (?). Kipić koji zasigurno nije egipatskog podrijetla prikazuje čovjeka ruku podignutih u visini abdomena. Na glavi čovjeka je pokrivalo (možda kaciga). Stoji na kružnom postolju, a ispred njegovih stopala ulomak je još jednog predmeta. Bronca, 11,9 x 3,8 x 3 cm.
195. inv. 3810 - kipić muški, ? 10,5 x 3,2 x 2,5 cm
196. inv. 3811 - kipić božanstva. Fajansa, oko 18 x 7 cm

Uvidom u fundus ove zbirke uočava se osobita vrijednost nekih spomenika. Istaknuo bih predmete od bronce, amulete ali i tzv. *ušabti* figurice. Nekolicina predmeta zacijelo bi bila dobro došla u svakom svjetskom muzeju, pa se zbirka svakako može smatrati vrlo vrijednom. U nastavku njezina istraživanja mogle bi se potražiti paralele u drugim, osobito europskim zbirkama. To se prvenstveno odnosi na epigrafički dio fundusa, jer od on daje znatno više podataka.

SUMMARY THE EGYPTIAN COLLECTION IN DUBROVNIK

The Egyptian collection in the Dubrovnik City Museum was brought for study to the Zagreb Archaeological Museum. The collection dates from the early 19th century onwards, the first donors being the Amerling brothers (Frane 1821 - ?) and Nikola (1823 - 1892), Ivo Nordeli and Tonko Kuraica. Details concerning the original founding of the collection are not quite clear, only one document has been found from 1872 when the Amerling brothers donated an unknown number of objects of Egyptian origin to the Dubrovnik Museum.

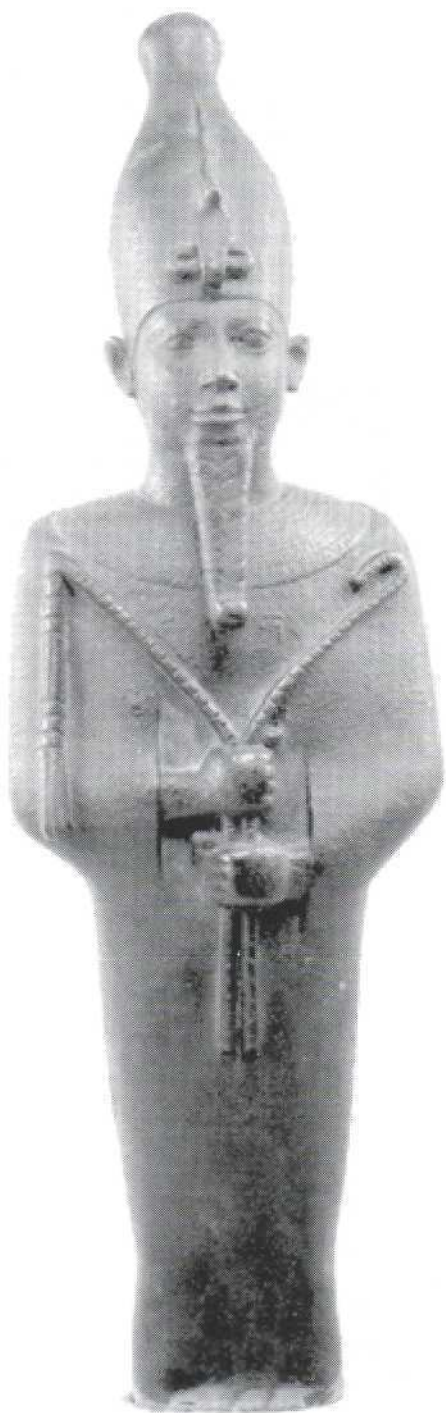
The collection as now constituted consists of 196 items and one mummy. The mummy was studied in Dubrovnik and found to consist of parts of several human bodies. It is not treated in this review. The collection mainly consists of amulets, bronze statuettes, shabtis, scarabs, jewellery and various small objects. Among the most interesting items are bronze statuettes of Isis and Osiris from the Late and Ptolemaic periods. There is also a hawk with a double crown representing the god Horus. Some of the shabtis have legible names: Ptah-herta (*Pth-hrt*) and Merit-Neit (*Mrt-Njt*). Several kings' names appear on amulets and scarabs. There is always *aprenomen* of Tutmose III Menkheperre. On others only the fragments of names appear. Among the amulets there are good examples of Toeris and Patake. My final conclusion is that about 15% of the objects are fake, or are not of ancient Egyptian production in pharaonic times. It is especially true of the different scaraboids, the inscriptions on which are only a copy of Egyptian hieroglyphs. They probably came from the Cairo souvenir market. Some items, however, may be older and connected with gnostic and hermetic influences in the first two centuries. But those monuments are clearly cannot be dated on Ancient Egypt. About 90% of the collection can be dated on Late period (1070 - 332 BS), the Ptolemaic (332 BC - 30 AD) or the Roman.

Rukopis primljen 4.X.2001.

Rukopis prihvaćen 19.X.2001.

Slika 1. - kipić božice Bastet. bronca (Br. 546)
Figure 1. – statuette of the goddess Bastet, bronze (No. 546)

Slika 2. - kipić boga Ozirisa s krunom *hedjet*,
bronca (478)
Figure 2. - statuette of the god Osiris with the
hedjet crown, bronze (478)

Slika 3. - kipić boga Ozirisa s krunom *atef*,
bronca (479)
Figure 3. – statuette of the god Osiris with
the *atef* crown, bronze (479)

Slika 4. - amulet božice Toeris, emajl (640)
Figure 4. - amulet of the goddess Toeris, enamel
(640)

Slika 5. - kipić muškarca (Etrurija ?), bronca
(3809)
Figure 5. - male statuette (Etruria?), bronze
(3809)

Slika 6. - kipić Horusa s postoljem, bronca (569)
Figure 6. - statuette of Horus on basis, bronze (569)

Slika 7. - lažna brada, ebanovina (535)
Figure 7. – false beard, ebony (535)

Slika 8. - Izida-Hator s Harpokratom, bronca (476)
Figure 8. – Isis-Hathor with Harpokrates, bronze (486)

Slika 9. - kipić Apisova bika, bronca (495)
Figure 9. - statuette of the Apis buli, bronze (495)

Slika 10. - amulet Tota, fajansa (533)
Figure 10. - Thot amulet, fayence (533)

Slika 11. - amulet Patakea, fajansa (532)
Figure 11. - Patake amulet, fayence (532)

Slika 12. - kipiće muškarca, fajansa (3803)
Figure 12. – male statuette, fayence (3803)

Slika 13. - amulet Anubisa, kamen (641)
Figure 13. – Anubis amulet (641)

Slika 14. - kipić lava u ležećem položaju, fajansa (458)
Figure 14. - statuette of a reclining lion, favence (458)

Slika 15. - *ušabti* Merit-Neit, fajansa (473)
Figure 15. – shabti of Merit-Neit, fayence (473)

Slika 16. - amulet žabe, kamen (622)
Figure 16. - frog amulet, stone (622)

Slika 17. - kipić božice Sekhmet, kamen (509)
Figure 17. - statuette of the goddess Sekhmet, Stone (509)